

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ
ΦΑΣΜΑΤΟΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

**SOCIO-EMOTIONAL DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM
DISORDER THROUGH THEATRICAL EDUCATION**

της

Βασιλοπούλου Φωτεινής

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
Στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
Του Τ.Ε.Φ. – Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών
Με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

- 1^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Σταθοπούλου Αγάθη, Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια Ι.Π.Τ.Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
- 2^{ος} Επιβλέπων: Συριοπούλου Χριστίνα, Αν. Καθηγήτρια, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής
Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
- 3^{ος} Επιβλέπων: Δρ. Καραμπατζάκη Ζωή, Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια Ι.Π.Τ.Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.
«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

Αθήνα, 2022

Περίληψη

Στην παρούσα βιβλιογραφική μελέτη μελετήθηκαν η διαταραχή αυτιστικού φάσματος και η συμβολή της θεατρικής αγωγής στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών με αυτισμό. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν προς διερεύνηση και συζήτηση ήταν αν μπορεί η θεατρική αγωγή να συμβάλει στην ενίσχυση των κοινωνικών αλληλεπιδράσεων και στην ενσυναίσθηση των παιδιών με αυτισμό. Επίσης, ποιες συγκεκριμένες θεραπευτικές παρεμβάσεις, που βασίζονται στο θέατρο, συντελούν στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών με αυτισμό; Αρχικά παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά του αυτισμού και της θεατρικής αγωγής και στη συνέχεια ερευνητικές μελέτες σχετικές με την επίδραση της θεατρικής αγωγής στην κοινωνικοσυναισθηματική λειτουργία των παιδιών με αυτισμό. Μέσα από την παρούσα μελέτη προέκυψε ότι η θεατρική αγωγή και οι θεραπευτικές παρεμβάσεις δράματος αποτελούν ένα σημαντικό παιδαγωγικό και θεραπευτικό εργαλείο για την ανάπτυξη των κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων των παιδιών με αυτισμό. Επιπροσθέτως, διαπιστώθηκε η σπουδαιότητα της εναλλακτικής μορφής παρέμβασης που βασίζεται στο θέατρο για την ειδική αγωγή και πιο συγκεκριμένα για τα παιδιά με ΔΑΦ τόσο εντός όσο και εκτός σχολικής κοινότητας.

Λέξεις-Κλειδιά: Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, Ειδική Αγωγή, Θεατρική Αγωγή, Θεατρικό Παιχνίδι, Κοινωνικο-Συναισθηματικές Δεξιότητες

Βιβλιογραφία

- Ahlers, K. P., Gabrielsen, T. P., Lewis, D., Brady, A. M., & Litchford, A. (2017). Supporting individuals with autism spectrum disorder in understanding and coping with complex social emotional issues. *School Psychology International*, 38(6), 586-607.
- Alevriadou, A., Anastasiou, D., Antonopoulou, K., Asteri, T., Mpelitsou, N., Papadopoulos, A., Pappas, I., Stampoltzi, A., & Staurousi, P. (2004). Department of special education: curricula for children with light and medium mental retardation. Athens: Pedagogical Institute.
- American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders. 5th ed. Arlington: American Psychiatric Publishing, 2013
- Asperger, H. (1943). *Die autistischen psychopathen im kindesalter*. na.
- Bailey, A., Le Couteur, A., Gottesman, I., Bolton, P., Simonoff, E., Yuzda, E., & Rutter, M. (1995). Autism as a strongly genetic disorder: evidence from a British twin study. *Psychological medicine*, 25(1), 63-77.
- Beadle-Brown, J., Wilkinson, D., Richardson, L., Shaughnessy, N., Trimmingham, M., Leigh, J., ... & Himmerich, J. (2018). Imagining Autism: Feasibility of a drama-based intervention on the social, communicative and imaginative behaviour of children with autism. *Autism*, 22(8), 915-927.
- Bellini, S., Peters, J. K., Benner, L., & Hopf, A. (2007). A meta-analysis of school-based social skills interventions for children with autism spectrum disorders. *Remedial and Special Education*, 28(3), 153-162.
- Boethious, S.B., Hallerfors, B., Horne, A. & Tischler, L. (Γ. Τσιάντης, Επιμ.)(2005). Εργασία με τους γονείς. Ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Bohlander, A. J., Orlich, F., & Varley, C. K. (2012). Social skills training for children with autism. *Pediatric Clinics of North America*, 59(1), 165-74.

- Cassidy, S., Turnbull, S., & Gumley, A. (2014). Exploring core processes facilitating therapeutic change in Dramatherapy: A grounded theory analysis of published case studies. *The Arts in Psychotherapy, 41*(4), 353-365.
- Chamberlain, B., Kasari, C., & Rotheram-Fuller, E. (2007). Involvement or isolation? The social networks of children with autism in regular classrooms. *Journal of autism and developmental disorders, 37*(2), 230-242.
- Christensen, D. L., Braun, K. V. N., Baio, J., Bilder, D., Charles, J., Constantino, J. N., ... & Yeargin-Allsopp, M. (2018). Prevalence and characteristics of autism spectrum disorder among children aged 8 years—autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2012. *MMWR Surveillance Summaries, 65*(13), 1.
- Corbett, B. A., Ioannou, S., Key, A. P., Coke, C., Muscatello, R., Vandekar, S., & Muse, I. (2019). Treatment effects in social cognition and behavior following a theater-based intervention for youth with autism. *Developmental neuropsychology, 44*(7), 481-494.
- Corbett, B. A., Swain, D. M., Newsom, C., Wang, L., Song, Y., & Edgerton, D. (2014). Biobehavioral profiles of arousal and social motivation in autism spectrum disorders. *Journal of child psychology and psychiatry, 55*(8), 924-934.
- D'Amico, M., Lalonde, C., & Snow, S. (2015). Evaluating the efficacy of drama therapy in teaching social skills to children with Autism Spectrum Disorders. *Drama Therapy Review, 1*(1), 21-39.
- Dalley, T. (Ed.). (2008). *Art as therapy: An introduction to the use of art as a therapeutic technique*. Routledge.
- Dawson, G. (2007). Despite major challenges, autism research continues to offer hope. *Archives of pediatrics & adolescent medicine, 161*(4), 411-412.
- Dean, M., Kasari, C., Shih, W., Frankel, F., Whitney, R., Landa, R., ... & Harwood, R. (2014). The peer relationships of girls with ASD at school: comparison to boys and girls with and without ASD. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 55*(11), 1218-1225.

- Doernberg, E., & Hollander, E. (2016). Neurodevelopmental disorders (asd and adhd): dsm-5, icd-10, and icd-11. *CNS spectrums*, 21(4), 295-299.
- Dogru, S. S. Y. (2015). The effect of creative drama on pre-teaching skills and social communication behaviors of children with autism. *Studies on Ethno-Medicine*, 9(2), 181-189.
- Faure, G., & Lascar, S. (1990). *Το θεατρικό παιχνίδι στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο* (Μτφρ. Α. Στρουμπούλη). Αθήνα: Gutenberg.
- Fernández-Aguayo, S., & Pino-Juste, M. (2018). Drama therapy and theater as an intervention tool: Bibliometric analysis of programs based on drama therapy and theater. *The Arts in Psychotherapy*, 59, 83-93.
- Giuliani, F., Couchepin Marchetti, B., & El Korh, P. (2016). Is Storytelling Therapy Useful for Children with Autism Spectrum Disorders and Severe Mental Retardation?. *Advanced Techniques in Biology & Medicine*, 4(1).
- Hackney, P., (1986). *Education of the Visually Handicapped* (special edition)
- Hallmayer, J., Cleveland, S., Torres, A., Phillips, J., Cohen, B., Torigoe, T., ... & Risch, N. (2011). Genetic heritability and shared environmental factors among twin pairs with autism. *Archives of general psychiatry*, 68(11), 1095-1102.
- HATTON, C. (2003) Backyards and borderlands: Some reflections on researching the travels of adolescent girls doing drama. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 8, 2, 139–156.
- Henderson, M. & Lasley, E. (2014). “Creating Inclusive Classrooms through the Arts”, *Dimensions of Early Childhood*. Vol 22, No 3.
- Hippler, K., & Klicpera, C. (2003). A retrospective analysis of the clinical case records of ‘autistic psychopaths’ diagnosed by Hans Asperger and his team at the University Children's Hospital, Vienna. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 358(1430), 291-301.

- Hodges, H., Fealko, C., & Soares, N. (2020). Autism spectrum disorder: definition, epidemiology, causes, and clinical evaluation. *Translational pediatrics*, 9(Suppl 1), S55.
- Jennings, S., & Minde, Å. (1993). *Art therapy and dramatherapy: Masks of the soul*. Readers Digest.
- Johnson, D. R. (1982). Developmental approaches in drama therapy. *The arts in Psychotherapy*, 9(3), 183-189.
- Johnson, D. R. (1991). The theory and technique of transformations in drama therapy. *The arts in psychotherapy*.
- Kanner, L. (1943). Autistic disturbances of affective contact. *Nervous child*, 2(3), 217-250.
- Kempe, A., & Tissot, C. (2012). The use of drama to teach social skills in a special school setting for students with autism. *Support for Learning*, 27(3), 97-102.
- Kim, A. J., Stembridge, S., Lawrence, C., Torres, V., Miodrag, N., Lee, J., & Boynes, D. (2015). Neurodiversity on the stage: The effects of inclusive theatre on youth with autism. *International Journal of Education and Social Science*, 2(9), 27-39.
- Landy, R. (2001). Προσωπικότητα και προσωπείο (μτφρ. Σ. Γιαπιτζάκη). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα 2001.
- Landy, R. J. (1994). *Drama therapy: Concepts, theories and practices*. Charles C Thomas Publisher.
- Lerner, M. D., Mikami, A. Y., & Levine, K. (2011). Socio-dramatic affective-relational intervention for adolescents with Asperger syndrome & high functioning autism: Pilot study. *Autism*, 15(1), 21-42.
- Liu, Q. (2020, February). The guidance on the application of creative drama in special education. In *6th International Conference on Education, Language, Art and Inter-cultural Communication (ICELAIC 2019)* (pp. 250-254). Atlantis Press.
- Locke, J., Shih, W., Kretzmann, M., & Kasari, C. (2016). Examining playground engagement between elementary school children with and without autism spectrum disorder. *Autism*, 20(6), 653-662.

- Loyd, D. (2015). Gaining views from pupils with autism about their participation in drama classes. *British Journal of Learning Disabilities*, 43(1), 8-15.
- Loyd, D. A. (2011). *Perspective taking in individuals with autism in the interactive context of drama education* (Doctoral dissertation, Institute of Education, University of London).
- Mastrominico, A., Fuchs, T., Manders, E., Steffinger, L., Hirjak, D., Sieber, M., ... & Koch, S. C. (2018). Effects of dance movement therapy on adult patients with autism spectrum disorder: A randomized controlled trial. *Behavioral Sciences*, 8(7), 61.
- McNaughton, M. J. (2010). Educational drama in education for sustainable development: Ecopedagogy in action. *Pedagogy, Culture & Society*, 18(3), 289-308.
- Meckley, A. (2002). Observing children's play: Mindful methods. Paper presented to the International Toy Research Association, London, 12 August 2002.
- Mehling, M. H., Tassé, M. J., & Root, R. (2017). Shakespeare and autism: an exploratory evaluation of the Hunter Heartbeat Method. *Research and practice in intellectual and developmental disabilities*, 4(2), 107-120.
- Mikami, A. Y., Miller, M., & Lerner, M. D. (2019). Social functioning in youth with attention-deficit/hyperactivity disorder and autism spectrum disorder: transdiagnostic commonalities and differences. *Clinical psychology review*, 68, 54-70.
- Minne, E. P., & Semrud-Clikeman, M. (2012). A social competence intervention for young children with high functioning autism and Asperger syndrome: a pilot study. *Autism*, 16(6), 586-602.
- Mitchell, K., Regehr, K., Reaume, J., & Feldman, M. (2010). Group social skills training for adolescents with Asperger syndrome or high functioning autism. *Journal on Developmental Disabilities*, 16(2), 52.
- Mpella, M., Evaggelinou, C., Koidou, E., & Tsigilis, N. (2019). The Effects of a Theatrical Play Programme on Social Skills Development for Young Children with Autism Spectrum Disorders. *International Journal of Special Education*, 33(4), 828-845.

- Naniwadekar, K., Ravi, A., & Sreevidya, M. (2016). Impact of drama as a therapy for teaching social-communication skills on children with ASD. *Int J Educ Psychol Res*, 5, 48-51.
- Neelands, J. (1998). *Beginning Drama* 11–14 .London: David Fulton Publishers.
- Newschaffer, C. J., Croen, L. A., Daniels, J., Giarelli, E., Grether, J. K., Levy, S. E., ... & Windham, G. C. (2007). The epidemiology of autism spectrum disorders. *Annu. Rev. Public Health*, 28, 235-258.
- O’Sullivan, C., & Wilde, O. (2015). Drama and autism. *Encyclopedia of Autism Spectrum Disorder*, 1-13.
- O’Roak, B. J., & State, M. W. (2008). Autism genetics: strategies, challenges, and opportunities. *Autism Research*, 1(1), 4-17.
- Papavassiliou-Alexiou, I., & Zourna, C. (2016). Teachers’ professional competences: what has Drama in Education to offer? An empirical study in Greece. *Professional Development in education*, 42(5), 767-786.
- Perko, S., & McLaughlin, T. F. (2002). Autism: Characteristics, causes and some educational interventions. *International Journal of Special Education*, 17(2), 59-68.
- Peter, M. (1994) *Drama for All*. London: David Fulton Publishers.
- Peter, M. (2009). Drama: narrative pedagogy and socially challenged children. *British Journal of Special Education*.
- Rahimi Pordanjani, S. (2021). Effectiveness of Drama Therapy on Social Skills of Autistic Children. *Practice in Clinical Psychology*, 9(1), 9-18.
- Reading, S., Reading, J., Padgett, R. J., Reading, S., & Pryor, P. (2015). The use of theatre to develop social and communication behaviors for students with autism. *Journal of Speech Pathology & Therapy*, 1(1).
- Reed, G. M., First, M. B., Kogan, C. S., Hyman, S. E., Gureje, O., Gaebel, W., ... & Saxena, S. (2019). Innovations and changes in the ICD-11 classification of mental, behavioural and neurodevelopmental disorders. *World Psychiatry*, 18(1), 3-19.
- Schonmann, S. (2011). *Key Concepts in Theatre/ Drama Education*. Israel: University of Haifa.

- Sertcelik, M., Çağatay, U. Ğ. U. R., Aközel, A. Ş., & Gürkan, C. K. (2016). A child with kabuki syndrome and autism Spectrum disorder. *Archives of Neuropsychiatry*, 53(3), 280.
- Sharma, S. R., Gonda, X., & Tarazi, F. I. (2018). Autism spectrum disorder: classification, diagnosis and therapy. *Pharmacology & therapeutics*, 190, 91-104.
- Sherrat, D. & Peter, M. (2000). *Developing Play Drama in Children with Autistic Spectrum Disorders*. LondonQ David Fulton Publishers.
- Somers, J. (2003). Betwix and between pedagogy and art in the initial education of teachers of drama. Στο, Heikkinen, Hannu, *Special Interest Fields of Drama, Theatre and Education, The IDEA Dialogues*. Jyväskylä, FinlandQ Jyväskylä University Press.
- Togia, G., Charitaki, G., & Soulis, S. (2017). Special Educators' Perceptions about Learning Fundamental Social Skills Through Theatrical Play: The Case of Children with Special Educational Needs. *Asian Journal of Applied Science and Technology (AJAST)*, 1(6), 95-100.
- Wang, C., Geng, H., Liu, W., & Zhang, G. (2017). Prenatal, perinatal, and postnatal factors associated with autism: a meta-analysis. *Medicine*, 96(18).
- World Health Organization. (2004). *The International Statistical Classification of Diseases and Health Related Problems ICD-10: Tenth Revision. Volume 1: Tabular List* (Vol. 1). World Health Organization.
- WORLD HEALTH ORGANIZATION. ICD-11: 6A02 – Autism spectrum disorder. Available at: <https://icd.who.int/browse11/lm/en#/http://id.who.int/icd/entity/437815624>.
- Wu, J., Chen, K., Ma, Y., & Vomočilová, J. (2020). Early intervention for children with intellectual and developmental disability using drama therapy techniques. *Children and Youth Services Review*, 109, 104689.
- Zablotsky, B., Black, L. I., & Blumberg, S. J. (2017). Estimated prevalence of children with diagnosed developmental disabilities in the United States, 2014-2016.
- Zaky, E. A. (2017). Autism Spectrum Disorder (ASD). *The Past, The Present, and The Future. J Child Adolesc Behav*, 5, e116.

- Zaky, E. A., Fouda, E. M., Algoahary, E. A., & Al-Shony, E. S. (2015). Prevalence of autism spectrum disorders in vitamin D deficient or insufficient rickets. *Int J Sci Res (Raipur)*, 4, 1365-1373.
- Zimmer, R. (2007). Εγχειρίδιο Ψυχοκινητικής. Θεωρία και Πράξη της Ψυχοκινητικής Παρέμβασης. (Επιστημονική επιμέλεια: Καμπάς Α.). Αθήνα: Εκδόσεις Αθλότυπο.
- Αντωνίου, Α. Σ., & Δαλιανά, Ν. (2017). Αιτιολογικοί παράγοντες των διαταραχών αυτιστικού φάσματος (ΔΑΦ). *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2016(1), 137-151.
- Αυδή, Α., & Χατζηγεωργίου, Μ. (2007). Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Βάρβογλη. Λ., (2007). Η διάγνωση του αυτισμού. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Βογινδρούκας, Ι. & Scherrat, D., (2005). Οδηγός Εκπαίδευσης παιδιών με διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές. Αθήνα: Εκδόσεις Ταξιδευτής.
- Γκονέλα, Ε., (2006). Αυτισμός: αίνιγμα και πραγματικότητα. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσεάς
- Ζαχοπούλου, Μ. & Ιωαννίδη, Β. (2007). «Μαθησιακές και διδακτικές δραστηριότητες για παιδιά με δυσχέρειες κοινωνικής προσαρμογής. Η περίπτωση του θεατρικού παιχνιδιού ως ενταξιακής πρακτικής», στο Εταιρεία Ειδικής Παιδαγωγικής Ελλάδος, Η Ειδική Αγωγή στην Κοινωνία της Γνώσης, τόμος Β΄. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2009). Οι ανάπηροι και η εκπαίδευσή τους: μια ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση της ένταξης.
- Κακούρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2006). Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων: Αναπτυξιακή προσέγγιση. Αθήνα: *Τυπωθητώ*.
- Κακούρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ., (2005). Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων. Αναπτυξιακή προσέγγιση. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθωτώ.
- Καλυβά, Ε. (2005). Αυτισμός, Εκπαιδευτικές και Θεραπευτικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης
- Κουρετζής, Λ. (1991). Το θεατρικό παιχνίδι. Παιδαγωγική θεωρία, πρακτική και θεατρολογική προσέγγιση. *Εκδόσεις Καστανιώτη*.

- Κουρετζής, Λ. (2008). Το θεατρικό παιχνίδι και οι διαστάσεις του. Αθήνα: Εκδόσεις Ταξιδευτής.
- Κουρετζής, Λ., Άλκηστις (1993). Θεατρική Αγωγή 1, *Βιβλίο για τον δάσκαλο*, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.
- Κρουσταλάκης, Γ. (2006). Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες στην οικογένεια και το σχολείο. Ζ' έκδοση. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Λενακάκης, Α. (2013). «Η μορφοπαιδευτική αξία του παιχνιδιού και του θεάτρου στην εκπαίδευση», Το Θέατρο ως μορφοπαιδευτικοί αγαθό και καλλιτεχνική έκφραση στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία. Διδακτικό Εγχειρίδιο στο πλαίσιο του Προγράμματος «Θαλής». Γραμματάς Θ. (επιμ.) Αθήνα: ΕΚΠΑ.
- Μαστρογιάννης, Α., & Ξανθοπούλου, Ε. (2016). Διαχείριση και αντιμετώπιση του αυτισμού μέσα από διαδικασίες παράλληλης στήριξης. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015(2)*, 808-819.
- Μισαηλίδη, Π., & Παπούδη, Δ. (2017). Έκφραση, αντίληψη και κατανόηση συναισθημάτων στον αυτισμό: Ψυχολογικά και νευροβιολογικά ευρήματα. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, 14(54)*.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική του θεάτρου*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σαρρής, Δ. (2002). Το θεατρικό παιχνίδι ως επικοινωνιακό διάμεσο για παιδιά με ακουστική μειονεξία: Η διαμεσολαβητική λειτουργία του σωματικού οχήματος, *Θέματα Ειδικής Αγωγής*.
- Σερετόπουλος, Κ., Λάμνισος, Δ., & Γιαννακού, Κ. (2020). Η επιδημιολογία των διαταραχών του φάσματος του αυτισμού. *Archives of Hellenic Medicine/Arheia Ellenikes Iatrikes, 37(2)*.
- Συριοπούλου-Δελλή, Χ. Κασίμος, Δ. & Τσίκουλας, Ι. (2015). Χαρακτηριστικά και Κριτήρια Αξιολόγησης Παιδιών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος. *Θέματα Ειδικής Αγωγής, Τεύχος 69*, σελ. 29-36
- Τσιάρας, Α. (2004). Το θεατρικό Παιχνίδι στο Δημοτικό Σχολείο. Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων.